

Elintarvikekeskus

Tavarahankintojen keskittäminen elintarvikekeskukseen. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että sairaalalautakunnan esittämin varauksin kaupungin laitosten elintarvikehankinnat keskitetään elintarvikekeskukseen ja antoi kaupunginhallitukselle tehtäväksi ryhtyä asiaan vaatimiin toimenpiteisiin.

Elintarvikekeskuksen viranhaltijat. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ perustaa elintarvikekeskukseen huhtikuun 1 p:stä 1948 lukien uuden 19 palkkaluokkaan ja V kielitaitoluokkaan kuuluvan apulaisemännöitsijän viran toimipaikkanaan virkamiesruokala kaupungintalossa sekä myöntää viran haltijan palkkaamiseen kertomusvuonna 102 500 mk käyttövaroistaan uusien virkojen palkkoihin ja palkankorotuksiin.

Elintarvikekeskuksen määrärahat. Seuraavia elintarvikekeskuksen v:n 1947 määrärahoja päätettiin ³⁾ sallia ylittää alla mainituin määrin: Palkkiot 4 200 mk, Tilapäistä työvoima 1 750 000 mk, Vedenkulutus 30 000 mk, Lämpö 850 000 mk ja Valaistus 30 000 mk.

Elintarvikekeskuksen kertomusvuoden määrärahoja Tavaranoistot ja Käyttövarat päätettiin ⁴⁾ sallia ylittää vastaavasti enintään 6 000 000 mk ja 500 000 mk.

V:n 1947 talousarvion pääluokan Tuloa tuottavat pääomamenot lukuun Talorakennukset merkityn Elintarvikekeskuksen talo Helsinginkatu n:o 24, erinäisiä muutostöitä nimisen määrärahan 4 741 757 mk:n suuruinen säästö päätettiin ⁵⁾ muuttaa siirtomäärärahasi kolmen vuoden ajaksi tammikuun 1 p:stä 1948 lukien.

14. Teknillisiä laitoksia koskevat asiat

Teknillisten laitosten toiminnan rationalisointi. Kaupunginvaltuuston myönnettyä ⁶⁾ kaupunginhallituksen käytettäväksi varoja rationalisointitutkimuksen suorittamista varten kaupungin virastoissa ja laitoksissa rationalisointitoiminimi Kontera oy. oli kaupunginhallituksen pyynnöstä suorittanut tällaisen tutkimuksen mm. teknillisten laitosten konttoriteknillisestä järjestelystä sekä jättänyt kaupunginhallitukselle laajahkon muiston. Kaupunginhallituksen puolesta tutustui tähän tutkimukseen ja suoritti sen johdosta tarpeellisia lisätutkimuksia yhteistoiminnassa teknillisten laitosten kanssa työtehoasiain hoitaja, joka puolestaan antoi asiasta oman muistionsa. Teknillisten laitosten lautakunta antoi lausuntonsa molempien muistioiden johdosta. Lisäksi antoi Helsingin kaupungin työtehoneuvottelukunta asiasta lausuntonsa. Hyväksyen kaupunginhallituksen ehdotuksen ⁷⁾ kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾:

että teknillisten laitosten lautakunnan laatima teknillisten laitosten organisaatio-kaavio hyväksytään sillä muutoksella, että laitosten kassa- ja tilitoimistot yhdistetään ja yhteinen kassa- ja tilitoimisto määrätään sähkölaitoksen toimitusjohtajan alaiseksi;

että teknillisille laitoksille hankitaan tarvittavat reikäkorttikoneet;

että teknillisiin laitoksiin perustetaan tammikuun 1 p:stä 1949 lukien teknillisten laitosten lautakunnan alainen ja sen täytettävä asiamiehen virka 42 palkka- ja II kielitaitoluokkaan, jonka viran haltijan tehtävänä on mm. toimia teknillisten laitosten lautakunnan sihteerinä, avustaa laitoksia lainopillisissa kysymyksissä, kirjelmien laadinnassa ja tarvittaessa palkka- ym. neuvotteluissa sekä suorittaa teknillisten laitosten johtajien hänelle antamat muut tehtävät;

että teknillisten laitosten hankinnat ja myynnit keskitetään siten, että sähkö- ja vesi-johtolaitoksiin perustetaan hankintatoimistot ja kaasulaitokseen kaupallinen toimisto;

että edellisessä ponnassa mainittuihin sähkö- ja vesijohtolaitosten hankintatoimistoihin perustetaan tammikuun 1 p:stä 1949 lukien toimistopäällikön virat 32 palkka- ja III kielitaitoluokkaan;

että kaasulaitoksen kaupalliseen toimistoon perustetaan tammikuun 1 p:stä 1949 lukien toimistopäällikön virka 34 palkka- ja III kielitaitoluokkaan;

että kaasulaitoksen 34 palkkaluokkaan kuuluva sivutuotteiden myyntipäällikön virka

¹⁾ Kvsto 18 p. helmik. 103 §; ks. tämän kert. I osan s. 4. — ²⁾ Kvsto 10 p. maalisk. 134 §. — ³⁾ S:n 28 p. tammik. 68 § ja 18 p. helmik. 116 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. marrask. 596 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. helmik. 114 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1946 kert. I osan s. 10. — ⁷⁾ Khn mietintö n:o 10. — ⁸⁾ Kvsto 15 p. syysk. 474 § ja 6 p. lokak. 498 §.

lakkautetaan tammikuun 1 p:stä 1949 lukien ja että tämän viran nykyinen haltija siirretään perustettavaan kaasulaitoksen kaupallisen toimiston päällikön virkaan; sekä että teknillisten laitosten lautakuntaa kehoitetaan aikanaan tekemään esitys edellä mainittujen toimenpiteiden johdosta vapautuvien viranhaltijain virkojen lakkauttamisesta ja muista kaupunginvaltuuston päätöksen aiheuttamista toimenpiteistä.

Vesijohtolaitos

Vesijohtolaitoksen pääoma-arvon korottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että vesijohtolaitoksen pääoma-arvo korotetaan tammikuun 1 p:stä 1948 lukien indeksin mukaan lasketuksi 1 074 202 000 mk:aan merkitsemällä lisäys laitoksen varoihin ja vastaava lisäys laitoksen pääomavelkaan kaupungille.

Vesijohtolaitoksen määrärahat. Seuraavia vesijohtolaitoksen v:n 1947 määrärahoja päätettiin ²⁾ sallia ylittää alla mainitun verran: hallintomäärärahoja Osuus hallituksen menoista 8 000 mk ja Tarverahat 58 500 mk, käyttömäärärahaa Vedenpuhdistus ja -pumpuaminen 2 000 000 mk, jakelumäärärahaa Korjaukset ja muut kustannukset 5 650 000 mk sekä yhteisten sekalaismenojen määrärahoja Työntekijäin erinäiset edut 674 109 mk, Korot konttokuranttitilistä kaupunginkassassa 1 642 500 mk ja Kalliinanjanlisäykset ja palkankorotukset 125 000 mk.

Seuraavia vesijohtolaitoksen kertomusvuoden määrärahoja päätettiin ³⁾ sallia ylittää alla mainitun määrin: hallintomäärärahoja Osuus lautakunnan menoista 5 000 mk ja Tarverahat 100 000 mk sekä yhteisten sekalaismenojen määrärahoja Työntekijäin erinäiset edut 1 500 000 mk ja Korot konttokuranttitilistä kaupunginkassassa 4 000 000 mk.

Vanhankaupungin sähkölaitteiden täydennystöiden loppuun saattamista varten v:n 1947 talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen lukuun Vesijohtolaitos merkitty 200 000 mk:n suuruinen määräraha päätettiin ⁴⁾ muuttaa siirtomäärärahaksi.

Kertomusvuoden lisätalousarvion päaluokan Tuloa tuottavat pääomamenot lukuun Vesijohtolaitos merkityt seuraavat määrärahat päätettiin ⁵⁾ muuttaa siirtomäärärahoiksi: Vesijohto Marttilan invaliidikylän Partiotiehen Korsu- ja Puistoteiden välille, 2 625 000 mk, Vanhankaupungin suodatinlaitoksen laajennustyön ensimmäisen rakennusvaiheen loppuunsaattaminen, 2 000 000 mk ja Autotallin järjestäminen vanhan vesisäiliön alasaan, 900 000 mk.

Vesijohtolaitoksen taksan korottaminen. Merkittiin ⁶⁾ tiedoksi kansanhuoltoministeriön hintaosaston joulukuun 19 p:nä 1947 hyväksyneen kaupunginvaltuuston päätöksen vesijohtolaitoksen maksujen korottamisesta.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ korottaa valtuuston huhtikuun 29 p:nä 1936 vahvistaman vesijohtolaitoksen taksan mukaan lasketut maksut ensin 350 %:lla ja sittemmin 450 %:lla ollen jälkimmäistä korotettua taksaa sovellettava veden osalta siihen kulutukseen, joka alkaa kertomusvuoden joulukuun mittarien lukemisen jälkeen ja muiden maksujen osalta tammikuun 1 p:stä 1949 lukien.

Koskelantieltä Mannerheimintien pohjoispäähän tulevan päävesijohdon rakentaminen. Koska Koskelantieltä Mannerheimintien pohjoispäähän tulevan päävesijohdon rakentamista varten myönnetyt ⁸⁾ määrärahat eivät riittäneet, kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ merkitä kertomusvuoden talousarvioon tehtävään muutokseen 25 000 000 mk:n suuruisen siirtomäärärahan mainitun päävesijohdon tunneli- ja kaivantotöiden loppuunsaattamista varten ja oikeuttaa teknillisten laitosten lautakunnan käyttämään heti mainittua määrärahaa.

Vesijohdon rakentaminen Malmin jatkokoululle. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ merkitä kertomusvuoden talousarvioon tehtävään muutokseen 975 000 mk:n suuruisen määrärahan vesijohdon rakentamista varten Malmin jatkokoululle sekä oikeuttaa teknillisten laitosten lautakunnan käyttämään määrärahaa viipymättä.

Autotallin järjestäminen vanhan vesisäiliön alasaan. Tarpeellisen autotallin hankkimiseksi vesijohtolaitoksen autoja varten kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾ merkitä

¹⁾ Kvsto 21 p. huhtik. 230 §. — ²⁾ S:n 28 p. tammik. 68 §, 18 p. helmik. 118 § ja 31 p. maalisk. 193 §. — ³⁾ S:n 15 p. jouluk. 657 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. tammik. 67 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. jouluk. 652 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. tammik. 24 §; ks. v:n 1947 kert. I osan s. 89. — ⁷⁾ Kvsto 12 p. toukok. 276 §, 25 p. elok. 399 § ja 6 p. lokak. 501 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 249. — ⁸⁾ Ks. v:n 1946 kert. I osan s. 39. — ⁹⁾ Kvsto 12 p. toukok. 279 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. huhtik. 235 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. toukok. 278 §.

kertomusvuoden talousarvioon tehtävään muutokseen 900 000 mk:n suuruisen määrärahan autotallin järjestämistä varten tarvittavien muutostöiden suorittamiseksi Alppilänmäen vanhassa vesisäiliörakennuksessa ja oikeuttaa teknillisten laitosten lautakunnan käyttämään heti mainittua määrärahaa.

K a a s u l a i t o s

Kaasulaitoksen pääoma-arvon korottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että kaasulaitoksen pääoma-arvo korotetaan tammikuun 1 p:stä 1948 lukien indeksin mukaan laske-
tuksi 209 215 000 mk:aan merkitsemällä lisäys laitoksen varoihin ja vastaava lisäys lai-
toksen pääomavelkaan kaupungille.

Kaasulaitoksen määrärahat. Seuraavia kaasulaitoksen v:n 1947 määrärahoja päätet-
tiin ²⁾ sallia ylittää alla mainitun verran: hallintomäärärahoja Osuus hallituksen me-
noista 8 000 mk ja Tarverahat 800 000 mk, kassa- ja tiliviraston määrärahoja Palkat
10 600 000 mk ja Kaasumittarirahakkeet ja provisiot rahakkeiden myynnistä 1 000 000
mk, käyttömäärärahoja Palkat 4 600 000 mk, Kaasunvalmistuksen sivutuotteet 2 200 000
mk ja Korjaukset ja muut kustannukset 4 700 000 mk, jakelumäärärahoja Palkat 4 000 000
mk, Huoneistomenot 350 000 mk ja Poistot ja palautukset 70 000 mk sekä yhteisten seka-
laismenojen määrärahoja Laitteiden arvon kuoletukset 505 200 mk, Pääoma-arvon korko
143 200 mk, Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut 250 000 mk, Korot kontto-
kurantttilistä kaupunginkassassa 4 400 000 mk ja Vakuutusmaksut 80 000 mk.

V:n 1947 talousarvion pääluokan Tuloa tuottavat pääomamenot lukuun Kaasulaitos
sisältyvää määrärahaa 18 kuilua käsittävät turpeenhiilolaitteet päätettiin ³⁾ sallia
ylittää 1 474 595 mk.

Seuraavia kaasulaitoksen kertomusvuoden määrärahoja päätettiin ⁴⁾ sallia ylittää
alla mainituin määrin: hallintomäärärahoja Osuus lautakunnan menoista 9 000 mk ja
Tarverahat 910 000 mk, kassa- ja tiliviraston määrärahaa Kaasumittarirahakkeet ja pro-
visiot rahakkeiden myynnistä 500 000 mk, käyttömäärärahaa Korjaukset ja muut
kustannukset 5 000 000 mk ja jakelumäärärahaa Korjaukset ja muut kustannukset
500 000 mk.

V:n 1947 talousarvion pääluokan Tuloa tuottavat pääomamenot luvun Kaasulaitos
momentille 1 kpl pylväsporakone merkitty 53 000 mk:n suuruinen määräraha sekä saman
pääluokan ja luvun momentille 1 kpl kierrekone merkitty 678 000 mk:n suuruinen
määräraha päätettiin ⁵⁾ siirtää kertomusvuonna käytettäväksi.

Kaasun hinnan korottaminen. Hyväksyen kaupunginhallituksen toimenpiteet ⁶⁾
kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, että kaasun perushinta korotetaan 12 mk:aan m³:ltä ja
20 mk:aan rahakkeelta ja että uusi kaasun hinta otetaan käytäntöön rahakkeisiin nähden
toukokuun 7 p:stä 1948 lukien ja laskumittareihin nähden suoritettavasta ylimääräi-
sestä mittarinluennasta lukien.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾:

että kaasun perushinta korotetaan 15 mk:aan m³:ltä ja että uusi korotettu hinta ote-
taan käytäntöön siitä ylimääräisestä mittarien lukemisesta lähtien, joka suoritetaan heti
kun kansanhuoltoministeriön hintaosasto on hyväksynyt kaasun perushinnan korotuk-
sen;

että kaasurahakkeiden hinta toistaiseksi jää ennalleen, mutta että kaasun perushin-
nan korotusta vastaava 5 mk:n määrä rahaketta kohden peritään siitä ylimääräisestä
mittarien lukemisesta lähtien, joka suoritetaan heti kun kansanhuoltoministeriön hinta-
osasto on hyväksynyt kaasun perushinnan korotuksen; sekä

että kaupunginhallitus oikeutetaan myöhemmin määräämään kaasurahakkeiden
hinta kaasun korotettua perushintaa vastaavaksi.

Sittemmin merkittiin ⁹⁾ tiedoksi kansanhuoltoministeriön ilmoitus, että ministeriö
oli marraskuun 9 p:nä 1948 hinta- ja palkkaneuvoston päätöksen mukaisesti vapautta-
nut kaasumaksut maksujen säännöstelystä annetun kansanhuoltoministeriön päätöksen
6—13 §:ssä ja 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua säännöstelystä.

¹⁾ Kvsto 21 p. huhtik. 229 §. — ²⁾ S:n 28 p. tammik. 68 § ja 31 p. maalisk. 193 §. — ³⁾ S:n
28 p. tammik. 68 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. jouluk. 657 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. huhtik. 237 ja 238 §. —
⁶⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 267. — ⁷⁾ Kvsto 12 p. toukok. 275 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 248. —
⁸⁾ Kvsto 6 p. lokak. 500 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 248. — ⁹⁾ Kvsto 15 p. jouluk. 617 §.

Kaasun säännöstely. Puuliesitalouksien kaasunannokset päätettiin ¹⁾ korottaa.

Sen johdosta, ettei kaasunkulutus ollut lisääntynyt samassa suhteessa kuin mitä kaasun- ja sähkönsäännöstelyvaliokunnan myöntämät kaasunkäyttöluvat ja valtuuston hyväksymät uudet puuliesikiintiöt ja kylpykojekiintiöt edellyttivät, mistä johtuen kaasulaitos pystyi valmistamaan kaasua 8 000—10 000 m³ päivässä yli kulutuksen, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ oikeuttaa kaupunginhallituksen päättämään kaasun säännöstelystä siten, että kaasun kulutus kulloinkin vastaa, mikäli mahdollista, kaasulaitoksen tuotantoa, ollen kaupunginhallituksella oikeus päättää myös kaasunsäännöstelyn osittaisesta lakkauttamisesta.

Kaasun suurkuluttaja-alennusten poistamista koskeva teknillisten laitosten lautakunnan esitys ei antanut ³⁾ aiheita toimenpiteisiin.

Eri laitteiden hankkiminen kaasulaitokselle. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ merkitä v:n 1949 talousarvioon 188 800 mk:n suuruisen määrärahan kaasulaitoksen nostolaitetta, siltoja ja raiteita varten kuonan kuljettamiseksi sekä oikeuttaa kaasulaitoksen käyttämään määrärahan v:n 1946 vastaavan tilin tasoittamiseksi v:n 1947 tilinpäätöksessä.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ merkitä kertomusvuoden talousarvioon vahvistettavaan muutokseen 26 740 mk:n suuruisen lisämäärärahan yhden pylväsporakoneen hankkimiseksi kaasulaitoksen käyttöosastolle ja oikeuttaa teknillisten laitosten lautakunnan käyttämään määrärahan viipymättä.

Kertomusvuoden talousarvioon vahvistettavaan muutokseen päätettiin ⁶⁾ merkitä 86 750 mk:n suuruisen määräraha neljän väkipyörän ostamista varten kaasulaitoksen käyttöosastolle ollen teknillisten laitosten lautakunnalla oikeus käyttää määräraha viipymättä.

S ä h k ö l a i t o s

Sähkölaitoksen viranhaltijat. Sähkölaitokseen päätettiin ⁷⁾ perustaa kesäkuun 1 p:stä 1948 lukien 27 palkkaluokkaan kuuluva piirtäjän virka.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾, että sähkölaitoksen kassa- ja tiliviraston yksi 21 palkkaluokkaan kuuluva rahastajan virka lakkautetaan tammikuun 1 p:stä 1949 lukien ja että mainitusta ajankohdasta alkaen perustetaan laitoksen mittaritoimistoon 24 palkka- ja V kielitaitoluokkaan kuuluva apulaistyönjohtajan virka. Päätös alistettiin sosiaaliministeriön palkkaosaston hyväksyttäväksi.

Sähkölaitoksen pääoma-arvon korottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾, että sähkölaitoksen pääoma-arvo korotetaan tammikuun 1 p:stä 1948 lukien indeksin mukaan lasketuksi 1 022 286 843 mk:ksi merkitsemällä lisäys laitoksen varoihin ja vastaava lisäys laitoksen pääomavelkaan kaupungille.

Sähkölaitoksen määrärahat. Seuraavia sähkölaitoksen v:n 1947 määrärahoja päätettiin ¹⁰⁾ sallia ylittää alla mainituin määrin: pääluokan Teknilliset laitokset lukuun Sähkölaitos kuuluvia hallintomäärärahoja Osuus hallituksen menoista 6 153 mk, Tarverahat 547 980 mk ja Huoneistomenot 1 124 596 mk, käyttömäärärahoja Energianhankinta ja käyttötarvikkeet 30 000 000 mk ja Korjaukset ja muut kustannukset 11 000 000 mk, yhteisten sekalaismenojen määrärahoja Laitteiden arvon kuoletukset 3 036 909 mk, Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut 2 361 098 mk, Korot konttokuranttitilille kaupunginkassassa 12 705 000 mk, Vakuutukset ja verot 600 000 mk ja Kalliinajanlisäykset ja palkankorotukset 17 799 757 mk, ja katu- ja satamavalaistusmäärärahaa Kulut ja kunnossapito 1 196 440 mk; sekä tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan lukuun Sähkölaitos sisältyvää määrärahaa Rakennukset 1 500 000 mk.

Teknillisten laitosten lautakunta oikeutettiin ¹¹⁾ ylittämään seuraavia sähkölaitoksen kertomusvuoden määrärahoja alla mainituin määrin: hallintomäärärahoja Tarverahat 900 000 mk ja Huoneistomenot 350 000 mk, käyttömäärärahaa Korjaukset ja muut kustannukset 5 000 000 mk ja yhteisten sekalaismenojen määrärahoja Osuus kaupungin suorittamiin eläkkeisiin 2 200 000 mk, Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut 7 800 000 mk ja Vakuutukset ja verot 900 000 mk.

¹⁾ Kvsto 31 p. maalisk. 187 § ja 27 p. lokak. 547 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 247. — ²⁾ Kvsto 17 p. marrask. 587 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 247. — ³⁾ Kvsto 15 p. syysk. 473 §. — ⁴⁾ S:n 31 p. maalisk. 192 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. huhtik. 238 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. huhtik. 239 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. kesäk. 309 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. syysk. 463 §. — ⁹⁾ S:n 31 p. maalisk. 186 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. tammik. 68 § ja 18 p. helmik. 118 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. marrask. 597 §.

V:n 1947 talousarvion pääluokan Tuloa tuottavat pääomamenot luvun Sähkölaitos momentille Tarkistuspyötyien hankinta merkitty 1 200 000 mk:n suuruinen määräraha päätettiin ¹⁾ muuttaa siirtomäärärahaksi.

Seuraavat kertomusvuoden talousarvion pääluokan Tuloa tuottavat pääomamenot lukuun Sähkölaitos merkityt määrarahat päätettiin ²⁾ muuttaa siirtomäärärahoiksi: Meilahden 35/5 kV aseman rakentaminen, lisämääräraha 35 000 000 mk, Vallilan 35/5 kV asema, lisämääräraha 27 000 000 mk, Suvilahden höyryvoimalaitos 59 000 000 mk, Salmisaaren höyryvoimalaitos, lisämääräraha 300 000 000 mk ja Asemien muuntajat ja sähkölaitteet, lisämääräraha 14 000 000 mk.

Kertomusvuoden lisätalousarvion vastaavan pääluokan ja luvun määrarahat Salmisaaren höyryvoimalaitos 175 000 000 mk ja Sähkölaitosten lunastaminen 7 963 000 mk päätettiin ³⁾ muuttaa siirtomäärärahoiksi.

Kaupungin sähkönjakelun muuttaminen 380/220 voltin kolmivaihevaihtovirralla. Teknillisten laitosten lautakunta oli lähettänyt kaupunginhallitukselle puoltolauseineen sähkölaitoksen kirjelmän, jossa ehdotettiin, että sähkölaitoksen virranjakelujärjestelmää, joka nykyään on osaksi 2×125 voltin tasavirtaa ja osaksi 220/127 voltin kolmivaihevaihtovirtaa, ryhdyttäisiin vähitellen muuttamaan siten, että kaupungin koko alueella saataisiin lopulta käytäntöön 380/220 voltin kolmivaihe-vaihtovirtainen jakelujännite. Sähkölaitos oli suunnitellut tämän virranmuutoksen toteutettavaksi vähitellen siten, että se olisi suoritettu loppuun n. 15—30 vuoden kuluttua, ja tehnyt kustannus- ym. laskelmat 20 vuoden muutosajaksi silmällä pitäen. Esitystään sähkölaitos oli perustellut sillä, että sähkönkulutuksen voimakas kasvu oli vienyt siihen, että sähkölaitoksen oli pakko joko vahvistaa likipitään kaksinkertaiseksi koko pienjännitejakelulaitteistonsa tai siirtää koko kaupunkialueella mainittuun korkeampaan kulutusjännitteeseen, mikä siirtyminen automaattisesti suurentaa sekä sähkölaitoksen jakelulaitteiston että talojen jakelulaitteiston kuormituskyvyn likipitään kaksinkertaiseksi. Lisäksi sähkölaitos oli huomauttanut, että jälkimmäinen vaihtoehto oli taloudellisesti edullisempi toteuttaa. Kaupunginhallituksen asetuttua puoltamaan sähkölaitoksen esitystä virran muuttamisesta ja sen kustusten jakamisesta kaupungin ja kuluttajain kesken kaupunginvaltuusto, hyväksyen kaupunginhallituksen ehdotuksen ⁴⁾, ja muuttaen helmikuun 11 p:nä 1931 tekemänsä virtalajinvaihtoa ja sen kustannusten jakautumista koskevaa päätöstään ⁵⁾, päätti ⁶⁾:
että sähkölaitoksen koko sähkönjakelualueella otetaan periaatteessa käytäntöön 3×380/220 voltin vaihtovirta-jakelujännite;

että sähkölaitos oikeutetaan ryhtymään sellaisiin jakojohtoverkkonsa jakeluvirtalajin ja -jännitteen muutostöihin, että koko pienjännitevirran jakelu tulee vastaisuudessa olosuhteista sekä teknillisistä ja taloudellisista mahdollisuuksista riippuvan ajanjakson kuluttua tapahtumaan 3×380/220 voltin jännitteisellä kolmivaiheisella vaihtovirralla; sekä

että kaupunki ottaa yllä mainitussa virranmuutostöinnässä syntyvistä kustannuksista kannettavakseen:

- a) virranmuutostöiden suunnittelun johdon ja valvonnan,
- b) tarvittavan suurjännite- ja pienjännite-vaihtovirta-jakoverkon rakentamisen,
- c) tarvittavien vaihtovirta-talojohtojen asentamisen,
- d) vaihtovirtamittarien hankinnan ja vaihtamisen,
- e) sähkölamppujen hankinnan, sekä
- f) sähkölamppujen, -koneiden ja -kojeiden vaatimat kytkentätyöt.

Sähkötariiffien muuttaminen. Teknillisten laitosten lautakunnan tehtyä ehdotuksen teollisuudessa ja yksityiskulutuksessa käytettyjen sähkötariiffien välisten hintasuhteiden muuttamisesta kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ hyväksyä voimassa oleviin sähkötariiffeihin lautakunnan ehdottamat muutokset otettaviksi käytäntöön toistaiseksi ja sovellettaviksi toukokuun 1 p:n 1948 jälkeen tapahtuvasta ensimmäisestä mittarinlukemisesta alkaen sekä oikeuttaa sähkölaitoksen myöntämään poikkeuksia voimassa oleviin, tariffeja koskeviin rajoitusmääräyksiin mikäli ne ovat ristiriidassa sähkön säännöstelyä koskevien määräysten kanssa. Kansanhuoltoministeriö hyväksyi ⁸⁾ kaupunginvaltuuston päätöksen.

¹⁾ Kvsto 18 p. helmik. 115 §. — ²⁾ S:n 25 p. elok. 429 §. — ³⁾ S:n 6 p. lokak. 509 §. — ⁴⁾ Khn mietintö n:o 2. — ⁵⁾ Ks. v:n 1931 kert. s. 27. — ⁶⁾ Kvsto 31 p. maalisk. 185 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. huhtik. 227 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 245. — ⁸⁾ Kvsto 16 p. kesäk. 327 §.

Teknillisten laitoksen lautakunnan laadittua ehdotuksen sähkölaitoksen uusiksi myyntitarifeiksi, jotka olivat 15 % nykyistä korkeammat, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hyväksyä lautakunnan laatiman ehdotuksen otettavaksi käytäntöön toistaiseksi ja sovellettavaksi kertomusvuoden viimeisen mittarinlukemisen jälkeen tapahtuvaan kulutukseen.

Jollaksen sähkö oy:n ja Degerö elektricitets oy:n sähköverkkojen ostaminen kaupungille. Sähkölaitoksen käytyä kaupunginvaltuuston toimeksiannosta ²⁾ neuvotteluja Jollaksen sähkö oy:n ja Ab. Degerö elektricitets oy:n kanssa mainittujen yhtiöiden sähköverkkojen lunastamisesta kaupungille kaupunginvaltuusto, sen jälkeen kun neuvotteluissa oli päästy yhteisymmärrykseen, päätti merkitä kertomusvuoden talousarvioon tehtävään muutokseen 503 000 mk:n ³⁾ suuruisen määrärahan Jollaksen sähkö oy:n sähköverkon ostamista varten sähkölaitokselle ja 1 460 000 mk:n ⁴⁾ suuruisen määrärahan Ab. Degerö elektricitets oy:n sähköverkon ostamista varten sähkölaitokselle ja oikeuttaa teknillisten laitosten lautakunnan käyttämään määrärahat viipymättä.

Etelä-Suomen voima oy:n oikeuttaminen rakentamaan ja pitämään voimajohtoa kaupungin alueella. Kaupunginvaltuuston oikeutettua ⁵⁾ sähkölaitoksen yhteistoiminnassa Etelä-Suomen voima oy:n kanssa rakentamaan kaksoisavojohtoon kaupungin alueelle ja kaupunginhallituksen hyväksytyä ⁶⁾ johdon suunnan kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ oikeuttaa kiinteistölautakunnan myöntämään Etelä-Suomen voima oy:lle 30 vuoden ajaksi oikeuden rakentaa ja pitää avojohto kaupungin omistamilla maa- ja vesialueilla Imatran voima oy:n muuntoasemalta Vanhassakaupungissa Viikin Latokartanon lounaisrajalle ja mainitun tilan kaakkoisrajalta edelleen yhtiön muuntoasemalle Herttoniemessä 12 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta, mikä oli sidottava indeksiin sekä seuraavin ehdoin:

1) Helsingin kaupungin sähkölaitos ja Etelä-Suomen voima oy., joita alempana kutsutaan Sähkölaitokseksi ja Voimayhtiöksi, rakentavat kumpikin 110 kV:n johdon Herttoniemestä Vanhaankaupunkiin. Johdot rakennetaan samalle johtoaukealle 15 m:n etäisyydelle toisistaan, paitsi Herttoniemessä, missä niillä on 4 yhteistä ja Vanhassakaupungissa 1 yhteinen erikoispylväs.

2) Voimayhtiö hankkii kohdassa 1) mainitut erikoispylväät sekä suorittaa niiden perustustyöt ja pystytyksen.

3) Sähkölaitos ja Voimayhtiö suorittavat kumpikin puolet niistä kustannuksista, jotka aiheutuvat tutkimustyöstä, johtoaukean raivauksesta ja yhteisistä erikoispylväistä perustuksen ja pystytyksineen. Voimayhtiö on oikeutettu esittämään laskunsa näistä kustannuksista työn kestäessä ja Sähkölaitoksen tulee suorittaa saamansa laskut 14 päivän kuluessa.

4) Erikoispylväät tulevat olemaan Sähkölaitoksen ja Voimayhtiön yhteistä omaisuutta ja niiden vastaiset ylläpitokustannukset jaetaan tasan kummankin sopimuspuolen kesken.

Sähkönsäännöstelyjärjestelmän muuttaminen. Kaupunginvaltuuston kehoitettua ⁸⁾ teknillisten laitosten lautakuntaa valmistelemaan kysymystä oikeudenmukaisemman sähkönsäännöstelyjärjestelmän käytäntöönottamisesta sähkölaitos oli, joutuessaan käytännössä soveltamaan kansanhuoltoministeriön määräyksiä sähkön säännöstelystä, hankkinut kansanhuoltoministeriön voimatoimiston hyväksymisen erinäisten tulkinnanvaraisten määräysten lieventämiseksi ja aikaansaanut neuvotteluteitse eräiden määräysten tarkistuksen sekä muita huojennuksia säännöstelyn soveltamisessa. Koska säännöstelyperiaatteiden muuttaminen keskellä säännöstelykautta olisi voinut aiheuttaa vaikeasti selvitettävää sekavuutta, oli siten vasta säännöstelykauden päätyttyä otollisinta ryhtyä tarkistamaan kuluneen talven säännöstelymääräyksiä. Tällöin havaittiin, että säännöstely oli kohdistunut raskaimmin säännöstelyryhmään, johon kuuluivat liikehuoneistot, virastot, ravintolat, elokuvateatterit ym. Yksityisasuntojen suhteen oli epäkohtana mainittava, että suurehkot ja suuret huoneistot, joissa oli useita valaistusta ja pienkojeita käyttäviä alivuokralaisia, saivat ainoastaan saman säännöstelyvapaaan sähkömäärän kuin yhdessä erillisessä huoneessa asuva yksinäinen henkilö. Samoin oli säännöstelyvapaa peruserä osoittautunut riittämättömäksi perheille, joilla oli pikkulapsia ja ainoastaan puoliesi. Kansanhuoltoministeriön voimatoimiston kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksena oli

¹⁾ Kvsto 6 p. lokak. 499 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 246. — ²⁾ Ks. v:n 1945 kert. I osan 15. — ³⁾ Kvsto 21 p. huhtik. 228 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. toukok. 274 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1946 kert. I osan s. 110. — ⁶⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 271. — ⁷⁾ Kvsto 16 p. kesäk. 345. — ⁸⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 93.

voimatoimisto laatinut luonnoksen voimapäälliköille ja sähkölaitokselle lähetettäväksi kiertokirjeksi, jossa selostettiin uusia helpotettuja säännöstelymääräyksiä. Yhtyen kansanhuoltoministeriön uuteen ehdotukseen ja erikoisesti viitaten siinä ehdotettuihin parannuksiin teknillisten laitosten lautakunta oli esittänyt että mainitun luonnoksen katsottaisiin entistä oikeudenmukaisempana vastaavan kaupunginvaltuuston tässä suhteessa esittämiä toivomuksia ja että se sellaisenaan kaupungin puolesta hyväksyttäisiin. Kaupunginhallituksen päätettyä antaa sähkölaitoksen tehtäväksi laatia uuden esityksen sähkönsäännöstelymääräysten muuttamisesta talven 1948/49 ajaksi silmälläpitäen yksityisten asunnoissa tapahtuvaa sähkön kulutusta, sähkölaitos oli huomauttanut, että kansanhuoltoministeriön laatimat uudet sähkönsäännöstelymääräykset sähkölaitoksen käsityksen mukaan myöntävät sähkölaitokselle melko vapaat kädet lisäannoksilla korjata määräysten soveltamisessa esiintyviä epäoikeudenmukaisuuksia. Kuitenkin sähkölaitos oli ehdottanut, että yhden ja kahden huoneen huoneiston kuukausiannos määrättäisiin 30 kWh:ksi ja jokaista lisähuonetta kohden annettaisiin lisää 10 kWh kuukaudessa. Kaupunginhallitus puolestaan oli asettunut kannattamaan sähkölaitoksen viimeksi ehdottamaa jakeluperustetta. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ puolestaan hyväksyä kansanhuoltoministeriön kiertokirjeluonnokseen sisältyvät uudet sähkönsäännöstelymääräykset muilta osin, mutta esittää kansanhuoltoministeriölle, että asuinhuoneistoille myönnettäisiin sähkölaitoksen esittämät kuukausiannokset ²⁾.

15. Muut asiat

Muistomerkin pystyttäminen Toukolan niitylle. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ myöntää yleisistä käyttövaroistaan enintään 500 000 mk sen vajauksen peittämiseen, joka mahdollisesti aiheutuu Pro Helsingfors säätiölle Toukolan niitylle Maamme-laulun ensiesityksen muistoksi pystytettävän muistomerkin aikaansaamisesta.

Haagan kauppalan historian julkaiseminen. Haagan kauppalanvaltuusto oli v. 1944 myöntänyt 100 000 mk:n suuruisen määrärahan kauppalan historian kirjoittamista varten, mikä tehtävä sittemmin oli uskottu filosofian tohtori J. E. Roosille. Käsikirjoitus oli kuitenkin valmistunut vasta alueliitoksen jälkeen, minkä johdosta Haagan historiatoimikunnan puolesta oli anottu, että Helsingin kaupunki painattaisi ja julkaisisi mainitun historiategoksen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ myöntää 720 000 mk:n suuruisen määrärahan yleisistä käyttövaroistaan, niitä ylittäen, Haagan kauppalan historian julkaisemista varten suomen- ja ruotsinkielisenä.

Taxnäsgrund nimisen saaren julistaminen luonnonsuojelualueeksi. Kaupunginvaltuuston päätettyä ⁵⁾ puoltaa Lauttasaaren merilintusuojeluyhdistyksen Uudenmaan lääninhallitukselle tekemää anomusta, joka koski Taxnäsgrundin (Tirgrund) ja Lemisholmin saarten sekä Bruksvikenin lahden rauhoittamista vesilintukannan säilyttämistä ja lisääntymistä varten, merkittiin ⁶⁾ tiedoksi Uudenmaan lääninhallituksen lokakuun 14 p:nä 1948 vahvistaneen Taxnäsgrundin saaren luonnonsuojelualueeksi, jossa lintukannan tulee olla kokonaan rauhoitettu ja missä tarkoituksessa myöskin maihinnousu saareen kesän aikana on kielletty, mutta hylänneen anomuksen muilta osin.

Kaupungin liiketoiminnan laajentamiskysymys. Kaupunginhallituksen asetettua ⁷⁾ vtn Kiven ja Rönnqvistin aloitteen johdosta komitean tutkimaan, mitä mahdollisuuksia olisi uusien tulolähteiden saamiseksi kaupungille suurentamalla, laajentamalla ja monipuolistamalla kaupungin liike- ja tuotannollista elämää, komitea saatuaan mietintönsä valmiiksi, oli todennut, ettei kaupungilla toistaiseksi ollut aihetta eikä edes käytännöllisiä mahdollisuuksia liiketoimintansa laajentamiseen. Komitea oli kuitenkin tehnyt eräitä esityksiä, kuten esim. kirjapainon perustamisesta, mikä kuitenkin nykyoloissa kaupunginhallituksen käsityksen mukaan ei olisi mahdollista. Kaupunginhallituksen ehdotuksen ⁸⁾ mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾, ettei aloite antanut aihetta enempään toimenpiteisiin.

Kunnallisten saunalaitosten aikaansaamista koskeva vtn Heinosen ym. aloite päätettiin ¹⁰⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

¹⁾ Kvsto 30 p. kesäk. 381 §. — ²⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 241. — ³⁾ Kvsto 28 p. tammik. 37 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. lokak. 541 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1946 kert. I osan s. 111. — ⁶⁾ Kvsto 17 p. marrask. 572 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 128. — ⁸⁾ Khn mietintö n:o 9. — ⁹⁾ Kvsto 15 p. syysk. 464 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. tammik. 75 §.